

KECENDERUNGAN TERHADAP PEMILIHAN KERJAYA KEUSAHAWANAN MENGIKUT PERSEPSI PESERTA SKIM USAHAWAN SISWA

NORASMAH HJ OTHMAN^{1*} & SALMAH ISHAK²

Abstract. Entrepreneurship field offers a wide range of career opportunities, yet, it is unpopular among Malaysian graduates. Many put this field in second or even third priority as their career choice, due to lack of awareness related to the potential of this field. This study was conducted to identify the perception of Malaysian graduates toward career in entrepreneurship field. Survey method was used using questionnaires from a sample of 266 participants of Graduate Entrepreneurship Scheme through random stratified sampling technique. In addition interviews were also conducted with six participants that were chosen by using snowball technique. The finding of this study showed that the participants of Graduate Entrepreneurship Scheme have positive perception towards career in entrepreneurship field. This is due to the exposure they had through entrepreneurship training. The finding gave reflection that entrepreneurship education can change individual's perception towards having a career in entrepreneurship field.

Keywords: Entrepreneurship education; graduate entrepreneurship scheme; tendency, graduate; career

Abstrak. Bidang keusahawanan menyediakan peluang yang luas untuk diceburi sebagai satu kerjaya. Namun, ia masih kurang digemari oleh golongan siswazah di Malaysia. Kebanyakan siswazah mempersepsikan bidang ini sebagai pilihan kedua atau terakhir kerana kurangnya kesedaran terhadap potensi kerjaya tersebut. Bertitik tolak daripada permasalahan tersebut, satu kajian dijalankan bertujuan untuk meninjau tahap persepsi siswazah Malaysia terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan. Kajian yang menggunakan kaedah tinjauan dengan soal selidik sebagai instrumen utama, telah memilih seramai 266 orang peserta Skim Usahawan Siswazah (SUS) sebagai sampel kajian yang dipilih secara rawak berstrata. Selain itu, proses temu bual juga dijalankan bersama enam orang peserta SUS yang dipilih melalui teknik *snowballing*. Keputusan kajian menunjukkan bahawa peserta-peserta SUS mempunyai persepsi yang positif terhadap kerjaya keusahawanan. Perkara ini berlaku kerana mereka telah didedahkan kepada latihan keusahawanan. Ini membuktikan bahawa pendidikan keusahawanan yang telah diikuti mampu mengubah persepsi seseorang terhadap bidang keusahawanan.

¹ Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 UKM, Bangi Selangor

² Jabatan Perkhidmatan Awam Malaysia

* Corresponding author: lin@ukm.my

Kata kunci: Pendidikan keusahawanan; skim usahawan siswazah; kecenderungan; siswazah; kerjaya

1.0 PENDAHULUAN

Kerjaya dalam bidang keusahawanan semakin berkembang dan menjadi faktor penyumbang kepada pertumbuhan ekonomi negara. Bidang ini telah menjadi satu kerjaya pilihan bagi generasi muda terutamanya di negara-negara maju. Namun, keadaan tersebut sangat jauh berbeza dengan situasi yang berlaku di Malaysia. Kerjaya keusahawanan didapati masih belum mendapat tempat dalam kalangan siswazah di Malaysia. Malahan siswazah di Malaysia menganggap kerjaya dalam bidang keusahawanan sebagai pilihan kedua atau terakhir (Norasmah, 2005). Selain itu, mereka dikatakan memiliki persepsi yang negatif terhadap kerjaya keusahawanan walaupun bidang keusahawanan merupakan satu kerjaya yang dipandang mulia dalam Islam (Abu Bakar & Muhammad, 2005).

Walaupun terdapat peningkatan dalam kecenderungan siswazah memilih bidang keusahawanan sejak kebelakangan ini, namun bilangan mereka yang menceburi kerjaya keusahawanan masih kurang memberangsangkan. Kajian pengesanan siswazah Universiti Utara Malaysis membuktikan bahawa kurang dari 0.4 peratus siswazah yang telah melibatkan diri dalam bidang keusahawanan (Mohd Salleh 2002a; Zolkafli *et al.*, 2004). Kajian yang dijalankan oleh Morshidi *et al.* (2004) juga mendapati siswazah kurang menceburi bidang keusahawanan sebagai kerjaya pilihan. Secara rumusan, dapat dikatakan hanya 1.3 peratus daripada 2,275 orang siswazah telah menceburi bidang ini. Malah kebanyakan siswazah didapati tidak melihat peluang-peluang perniagaan yang ditawarkan dalam bidang keusahawanan sebagai profesion yang dapat menjamin masa depan mereka.

Kegagalan melihat peluang-peluang tersebut telah menyebabkan para siswazah tidak peka terhadap bidang keusahawanan yang boleh dijadikan sebagai satu kerjaya alternatif. Akibat daripada ketidakpekaan ini, lebih daripada 31,000 orang siswazah yang menganggur dalam tempoh enam bulan selepas tamat pengajian pada tahun 2007 (Kementerian Pengajian Tinggi, 2008). Isu pengangguran siswazah ini telah menjadi satu bebanan kepada kerajaan kerana pihak kerajaan tidak dapat menyediakan peluang pekerjaan kepada siswazah yang tamat pengajian. Justeru, salah satu penyelesaian kepada masalah pengangguran ini ialah melalui pembabitan yang meluas dalam bidang keusahawanan (Salmah, 2006).

Berdasarkan kepada pernyataan di atas, maka satu kajian telah dilaksanakan untuk meninjau kecenderungan siswazah terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan. Fokus kajian tertumpu kepada peserta Skim Usahawan Siswa (SUS) kerana matlamat skim SUS adalah untuk memupuk budaya dan corak pemikiran keusahawanan dalam kalangan siswazah. Objektif akhir skim ini adalah untuk menggalakkan siswazah khususnya peserta SUS untuk memilih kerjaya keusahawanan sebagai satu alternatif selepas mereka tamat pengajian. Adalah menjadi tujuan kajian ini untuk mengenalpasti persepsi peserta SUS terhadap kecenderungan memilih kerjaya keusahawanan.

2.0 KAJIAN KEPUSTAKAAN

Kerjaya merupakan agenda penting kepada setiap individu. Ini adalah kerana ia akan mempengaruhi dan mencorakkan kehidupan seseorang (Sidek, 2006). Justeru, untuk memilih sesuatu kerjaya ia melibatkan proses membuat keputusan yang sangat kompleks, rumit dan seringkali memakan tempoh masa yang panjang (Olsson, 2002). Keadaan pemilihan ini bertambah rumit apabila seseorang itu sentiasa memilih kerjaya yang hanya diminati dan sesuai bagi membolehkan mereka mencapai kepuasan bekerja dan kekal lebih lama dalam kerjaya yang dipilih (Sidek, 2006).

Sepertimana yang sering diwar-warkan, dewasa ini kerjaya dalam bidang keusahawanan semakin berkembang. Ini kerana, kerjaya keusahawanan menyediakan peluang yang luas untuk diterokai (Mohd Salleh, 2002b). Malah bidang keusahawanan mempunyai pelbagai ciri yang dinamik serta membolehkan ia berkembang dengan pesat, terutamanya dalam perubahan struktur ekonomi dunia yang memasuki era berasaskan pengetahuan (Galloway & Brown, 2002). Perkembangan tersebut berupaya menarik minat ramai orang untuk membina kerjaya dalam bidang keusahawanan yang sentiasa terbuka kepada sesiapa yang ingin menceburinya (Wickham, 2004).

Sebagaimana kerjaya yang lain, kerjaya keusahawanan juga mempunyai tahap pembangunan yang tersendiri dan unik (Baron & Shane 2005). Namun begitu, kerjaya ini mempunyai perkaitan dengan individu kerana pemilihan kerjaya keusahawanan melibatkan individu dan situasi berbeza di samping proses pemilihan terhadap kerjaya keusahawanan memakan tempoh masa yang panjang (Baron & Shane 2005). Keunikan proses pemilihan kerjaya ini adalah disebabkan

ia melibatkan pelaksanaan pelbagai aktiviti dalam menghasilkan produk atau perkhidmatan yang baru iaitu melibatkan proses campur tangan individu, kumpulan atau masyarakat secara tidak langsung (Hisrich, Peter & Sherpherd; 2008; Shane 2003).

Kajian-kajian lepas telah mendapati hanya individu-individu tertentu sahaja yang akan memilih bidang keusahawanan sebagai kerjaya pilihan. Apabila diselidiki, golongan ini selalunya mempunyai persepsi yang positif terhadap bidang keusahawanan. Malah berpendapat bahawa hanya bidang keusahawanan dapat memberi mereka kepuasan sama ada daripada segi material (pendapatan yang lumayan) ataupun pengiktirafan. Mereka juga boleh menggunakan kreativiti serta kemahiran yang dimiliki dengan bebas tanpa perlu kebenaran sesiapa dalam mengusahakan kerjaya mereka (Kuratko & Hodgetts, 2004; Bird, 1989).

Selain daripada merasa bebas dan mendapat pendapatan yang lumayan, seseorang juga perlu memiliki kecenderungan terhadap keusahawanan. Mereka perlu memiliki sikap sebagai seorang usahawan (Douglas & Shepherd, 2002). Dalam erti kata lain, kecenderungan seseorang terhadap sesuatu perkara boleh mendorong keinginan mereka untuk mendapatkan perkara tersebut. Dalam hal ini, jika individu tersebut memiliki kecenderungan terhadap kerjaya keusahawanan maka kebarangkalian untuk melibatkan diri dalam bidang keusahawanan juga adalah tinggi. Ini bermakna, peluang individu tersebut memilih kerjaya keusahawanan sangat besar terutama sekiranya mereka mempunyai sikap positif dan tahap keinginan yang tinggi terhadap bidang keusahawanan. Ini kerana, sikap positif didapati mampu merangsang tahap keinginan individu untuk mempamerkan tindakan selanjutnya dengan memilih kerjaya keusahawanan. Hal ini turut diakui oleh Hisrich *et al.* (2008) yang percaya bahawa individu yang mempunyai kecenderungan yang kuat untuk melakukan sesuatu perkara, mereka akan memperlihatkan kemungkinan yang positif ke atas tindakan yang dikehendaki.

Keperluan persepsi yang positif terhadap bidang keusahawanan juga selari dengan teori tingkah laku terancang yang dikemukakan oleh Ajzen (1991) yang turut memberi penekanan terhadap aspek persepsi yang dikaitkan dengan elemen norma sosial. Secara teori, persepsi terhadap desakan sosial akan mempengaruhi sama ada sesuatu bentuk tingkah laku dilaksanakan atau tidak. Dalam konteks ini, persepsi individu adalah dikawal oleh kepercayaan normatif mereka ke atas pandangan orang lain sebelum melaksanakan sesuatu bentuk tingkah laku atau sebaliknya. Kepercayaan normatif amat bergantung kepada kekuatan motivasi

dalam mematuhi amalan sosial (Krueger *et al.* 2000). Ini membuktikan bahawa persepsi individu mampu menentukan pelaksanaan tingkah laku yang dikehendaki dan mampu meningkatkan kecenderungan untuk menceburi bidang keusahawanan.

Persepsi negatif terhadap kerjaya keusahawanan dipercayai boleh diubah menerusi pendidikan keusahawanan. Pendidikan keusahawanan diakui boleh menggalak dan mengubah pembentukan tingkah laku atau meningkatkan prestasi sesuatu usaha teroka (Peterman & Kennedy, 2003, Politis, 2005, Kuratko, 2005, Norashidah *et al.*, 2009). Tambahan pula, Drucker (1985) menganggap pendidikan keusahawanan adalah suatu disiplin ilmu yang boleh dipelajari. Malah Zaidatol Akmaliah (2007) juga mengakui pendidikan keusahawanan mampu menyediakan pengetahuan dan meningkatkan kemahiran serta pengalaman individu yang pastinya akan mengurangkan kegagalan dalam perniagaan terutamanya ketika usia perniagaan yang muda. Dalam konteks ini, beliau mengakui kecenderungan seseorang terhadap kerjaya keusahawanan dapat dipupuk menerusi pendidikan keusahawanan. Selain itu, kecenderungan terhadap kerjaya keusahawanan juga mempunyai hubungan yang rapat dengan pengalaman seseorang. Mengikut kenyataan Norasmah (2009) dan Rohaila *et al.*, (2007), pengalaman bukan sahaja sekadar dapat membangunkan kemahiran kognitif individu malah dapat membantu dalam pembangunan kemahiran tingkah laku atau kecenderungan seseorang.

3.0 KAEDAH PENYELIDIKAN

3.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif sebagai pendekatan utama sementara kaedah temu bual pula hanya digunakan dengan tujuan untuk membuat susulan bagi mendapatkan penjelasan yang lebih terperinci ke atas fenomena yang dikenalpasti dalam beberapa dapatan yang diperolehi menerusi pendekatan kuantitatif. Walaupun reka bentuk yang dipilih ini hampir menyamai reka bentuk kajian yang disarankan oleh Creswell dan Clark (2007) iaitu *sequential explanatory mixed methods*, namun penggunaan kaedah temu bual dalam kajian

ini berlainan fungsi. Justeru, penekanan terhadap kaedah temu bual tersebut tidak seberat kaedah temu bual yang digunakan dalam kajian kualitatif sebenar.

Pendekatan ini digunakan kerana ia menyediakan kefahaman yang lebih baik disamping menyediakan bukti yang lebih komprehensif menerusi pengayaan maklumat serta mampu mengatasi kekurangan yang wujud. Apa yang lebih menarik, pendekatan ini mampu membantu pengkaji menjawab persoalan yang gagal dijawab dan memberi dapatan yang lebih mendalam. Ini kerana, pendekatan ini menggalakkan penggunaan pelbagai pandangan yang lebih luas berbanding hanya kepada satu pandangan yang tipikal sahaja (Creswell & Clark, 2007). Selain itu, ia juga mampu meningkatkan kebolegunaan dapatan kajian secara lebih menyakinkan (Wiersma & Jurs, 2005).

3.2 Instrumen

Soal selidik merupakan instrumen utama bagi pengumpulan data kerana ia mampu memberikan maklumat yang tepat (Wiersma & Jurs, 2005). Soal selidik ini dibahagikan kepada dua bahagian iaitu Bahagian A, bagi tujuan mengumpul profil responden kajian (5 item) dan Bahagian B pula adalah untuk mengukur kecenderungan memilih kerjaya keusahawanan mengikut persepsi peserta SUS (18 item). Item-item dalam soal selidik telah diadaptasi dan diubahsuai berdasarkan beberapa sumber seperti Bird (1989), Diochon *et al.* (2002), Dunn (2004) dan Quience dan Whittaker (2003). Pembinaan item kecenderungan memilih kerjaya keusahawanan diukur dengan menggunakan indikator atau konstruk seperti keupayaan individu mengeksploitasi peluang perniagaan, meningkatkan kecekapan, aktiviti kreatif dan inovatif serta aspek pengambilan risiko bagi memperoleh keuntungan hasil daripada usaha teroka yang dilaksanakan. Soal selidik ini menggunakan skala likert lima poin iaitu dari 1= Sangat Tidak Setuju kepada 5= Sangat Setuju. Bagi mengenalpasti tahap kecenderungan terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan mengikut persepsi peserta SUS, interpretasi skor min yang telah diadaptasi daripada Norasmah (2002) seperti dalam Jadual 1 telah digunakan sebagai asas penentuan tahap. Tahap yang tinggi dalam Jadual 1 akan memberi maksud persepsi positif manakala tahap yang rendah pula membawa konotasi persepsi negatif terhadap kecenderungan dalam pemilihan kerjaya keusahawanan.

Jadual 1 Interpretasi skor min

Skor Min	Tahap
1.00 - 2.00	Rendah/ negatif
2.01 - 3.00	Sederhana Rendah
3.01 - 4.00	Sederhana Tinggi
4.01 - 5.00	Tinggi/ Positif

Kaedah temu bual turut digunakan dalam proses pengumpulan data. Temu bual dilakukan secara lisan dan jawapan direkod secara bertulis ataupun dengan menggunakan alat rakaman. Ia dilaksanakan dengan menggunakan soalan berbentuk separa berstruktur. Dalam konteks ini, dapatan temu bual digunakan untuk memberi penjelasan yang lebih mendalam dan memberi makna yang lebih ke atas dapatan kajian yang diperolehi menerusi soal selidik.

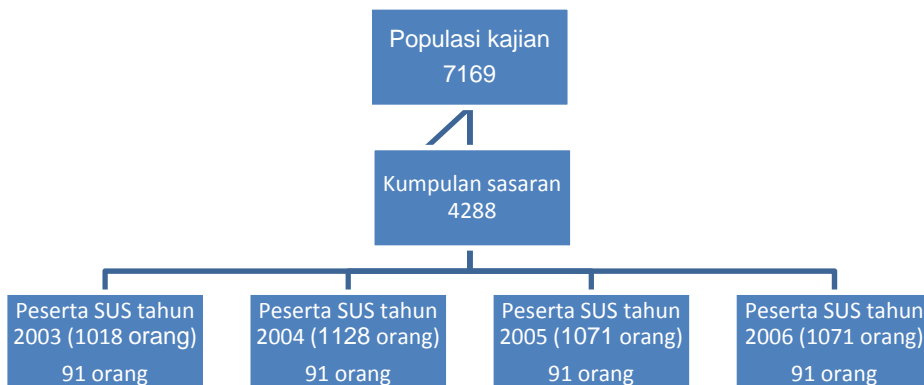
Bagi memastikan instrumen boleh digunakan dalam kajian, ujian Cronbach Alpha telah digunakan untuk menguji kebolehpercayaan soal selidik. Hasil ujian Cronbach Alpha menunjukkan bahawa indeks kebolehpercayaan bagi mengukur tingkah laku atau kecenderungan pemilihan kerjaya keusahawanan adalah 0.823 dan nilai kesahan pula melebihi 0.3. Menurut Mohd Majid (2005) instrumen ini adalah baik dan boleh diguna pakai kerana kebolehpercayaan melebihi 0.6 dan kesahan melebihi 0.3. Bagi kaedah temu bual pula, semakan pengkodan menerusi kaedah penentuan kebolehpercayaan antara penilai (inter-rater reliability) telah dilaksanakan. Kebolehpercayaan antara penilai digunakan untuk melihat setakat mana tahap persetujuan antara dua atau lebih individu yang kebiasaannya penilaian dibuat dalam bentuk peratusan (Harris *et al.*, 2007). Hasil analisis semakan pengkodan daripada enam penilai, pengkaji mendapat kebolehpercayaan yang tinggi bagi kaedah temu bual iaitu 92.65 peratus.

3.3 Populasi dan Sampel

Populasi kajian ialah peserta SUS iaitu seramai 7,169 orang (Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi, 2006). Jumlah ini merupakan jumlah peserta sejak skim ini ditawarkan pada tahun 1998 hingga 2006. Namun kumpulan sasaran kajian ini ialah peserta yang mengikuti program SUS bermula pada tahun 2003 hingga 2006. Ini kerana senarai nama peserta SUS yang ada

dalam rekod Kementerian Usahawan dan Koperasi di bawah kendalian Institut Keusahawanan Negara (INSKEN) hanya bermula pada tahun 2003. Justeru, jumlah sebenar kumpulan sasaran ialah seramai 4,288 orang. Berdasarkan Jadual Krejcie dan Morgan (1970), saiz sampel yang sesuai untuk kajian ini hanya 364 orang.

Seterusnya, pemilihan sampel secara rawak berstrata telah digunakan (Sila rujuk Rajah 1 untuk maklumat secara terperinci). Kaedah pemilihan secara rawak berstrata bertujuan untuk memastikan bahawa setiap individu yang dipilih (dalam hal ini mengikut tahun) benar-benar dapat membantu pengkaji memahami fenomena yang dikaji (Creswell & Clark 2007). Bagaimanapun, setelah soal selidik diedarkan hanya 266 peserta SUS sahaja yang telah memulangkan soal selidik yang lengkap (73.1 peratus). Menurut Cohen dan Manion (1994), kadar pulangan soal selidik antara 70 hingga 80 peratus adalah mencukupi untuk dianalisis dan disimpulkan sebagai dapatan kepada kajian.

Rajah 1 Pemilihan sampel melalui kaedah rawak berstrata

Seterusnya bagi memilih peserta temu bual pula, dua kumpulan individu dipilih daripada senarai peserta SUS dari tahun 2003 hingga 2006 iaitu kumpulan peserta yang telah melibatkan diri dalam bidang keusahawanan dan kumpulan yang belum menceburi bidang keusahawanan. Teknik *snowballing* telah digunakan untuk memilih sampel. Proses pemilihan tersebut dibuat menerusi panggilan telefon yang diperolehi dari senarai peserta dari tahun 2003 hingga 2006. Berdasarkan kepada langkah di atas, seramai enam orang peserta SUS iaitu tiga orang yang telah menceburi bidang keusahawanan dan tiga lagi yang belum menceburi bidang keusahawanan telah ditemu bual. Pemilihan ini adalah selari

dengan pandangan Gall *et al.* (2003) mengatakan tiada satu kaedah yang boleh menetapkan saiz peserta atau subjek yang sesuai untuk melaksanakan kaedah temu bual.

4.0 DAPATAN KAJIAN

4.1 Analisis Demografi Responden

Jadual 2 memaparkan profil demografi responden yang terlibat dalam kajian ini. Umumnya, majoriti responden berumur antara 26 hingga 30 tahun iaitu seramai 127 orang atau 47.7 peratus; responden lelaki adalah lebih ramai iaitu 60.2 peratus berbanding hanya 39.8 peratus sahaja responden perempuan. Dari aspek bangsa pula, bangsa Melayu didapati lebih ramai berbanding bangsa-bangsa lain. Selain itu, kebanyakan responden ialah graduan jurusan Sains dan Teknikal (51.5 peratus). Data juga menunjukkan bahawa kebanyakan responden telah mempunyai pengalaman berniaga (151 orang) berbanding responden yang tidak mempunyai pengalaman (115 orang).

Jadual 2 Profil demografi responden

Profil Demografi	Kategori	Frekuensi	Peratus
Umur	Kurang dari 25 tahun	84	31.6
	26 - 30 tahun	127	47.7
	31 tahun dan ke atas	55	20.7
Jantina	Lelaki	160	60.2
	Perempuan	106	39.8
Bangsa	Melayu	185	69.5
	Bukan Melayu	81	30.5
Jurusan Pengajian	Sains dan Teknikal	137	51.5
	Sains Sosial	129	48.5
Pengalaman Berniaga	Pernah	151	56.8
	Tidak Pernah	115	43.2

4.2 Objektif kajian: Mengenal pasti Tahap Persepsi Peserta Skim Usahawan Siswa Terhadap Kecenderungan Memilih Kerjaya Keusahawanan

4.2.1 Dapatan Soal Selidik

Untuk menjawab objektif kajian di atas, satu persoalan kajian telah dibina iaitu: 'Apakah persepsi peserta SUS terhadap kecenderungan memilih kerjaya keusahawanan?'

Sepuluh pernyataan berkaitan persepsi terhadap kecenderungan pemilihan kerjaya telah dianalisis. Dapatan terperinci dipaparkan seperti dalam Jadual 3. Umumnya, skor min bagi setiap pernyataan dan juga keseluruhan adalah antara nilai 4.14 hingga 4.61. Ini bermakna bahawa tahap persepsi peserta terhadap kecenderungan dalam pemilihan kerjaya keusahawanan adalah tinggi atau positif.

Jadual 3 Tahap persepsi kecenderungan pemilihan kerjaya keusahawanan

Kecenderungan pemilihan kerjaya keusahawanan	Min	Sisihan Piawai	Tahap
Pergaulan dengan usahawan berjaya.	4.36	.69	Tinggi
Hadiri majlis sosial supaya berjumpa ramai orang.	4.14	.82	Tinggi
Berjumpa ramai orang terlibat dengan perniagaan.	4.32	.67	Tinggi
Berkunjung expo perdagangan bagi mendapat peluang perniagaan.	4.34	.67	Tinggi
Penyertaan seminar keusahawanan bagi berjumpa dengan usahawanan berjaya.	4.33	.72	Tinggi
Keyakinan menjadi usahawanan berjaya	4.61	.52	Tinggi
Suka ceburi bidang perniagaan.	4.59	.56	Tinggi
Suka bekerja sendiri	4.52	.68	Tinggi
Yakin kemahiran yang dimiliki	4.52	.64	Tinggi
Bekerja sendiri lebih baik dari kerja makan gaji.	4.53	.70	Tinggi
Persepsi secara keseluruhan	4.43	.46	Tinggi

Untuk maklumat yang lebih terperinci berkaitan jadual di atas, Jadual 4 menunjukkan frekuensi dan peratusan bagi setiap tahap. Sebagai contoh, oleh kerana persepsi kecenderungan terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan dipaparkan sebagai tinggi (positif) dalam Jadual 3, ini juga dapat dilihat dengan jelas dalam Jadual 4 apabila kekerapan dan frekuensi untuk tahap tinggi (min 4.01 -5.00) adalah banyak iaitu 194 orang bersamaan dengan 72.9 peratus. Sementara, bagi frekuensi dan peratus sederhana tinggi adalah seramai 70 orang bersamaan dengan 26.3 peratus dan akhir sekali, tiada seorang pun daripada peserta SUS memberi persepsi yang rendah (negatif) terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan.

Jadual 4 Frekuensi dan peratusan bagi nilai skor min tahap persepsi kecenderungan pemilihan kerjaya keusahawanan

	Peringkat Tahap	Min	Frekuensi	Peratus
Persepsi Kecenderungan	Rendah	-	-	-
	Sederhana Rendah	2.90 -3.00	2	0.8
	Sederhana Tinggi	3.40 - 4.00	70	26.3
	Tinggi	4.01 - 5.00	194	72.9

4.2.2 *Dapatan Temu Bual*

Untuk mengukuhkan lagi dapatan yang diperoleh melalui soal selidik, temu bual bersama enam orang peserta SUS telah dilaksanakan iaitu tiga orang peserta yang telah menceburi bidang keusahawanan (PU) dan tiga orang lagi yang belum menceburi bidang keusahawanan (PBU). Tiga peserta PU ini diwakili oleh dua orang lelaki (PUL1 dan PUL2) dan seorang perempuan (PUP1) sementara yang belum menceburi bidang keusahawanan pula terdiri daripada dua orang perempuan (PBUP1 dan PBUP2) dan seorang lelaki (PBUL1).

Untuk melihat kecenderungan terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan, dua perkara pokok telah ditanya kepada peserta ini. Perkara tersebut adalah berkaitan kefahaman mereka terhadap kerjaya keusahawanan dan perbezaan antara kerjaya keusahawanan dengan kerja makan gaji. Jika mereka mempunyai kefahaman yang

jelas mengenai bidang keusahawanan, kebarangkalian mereka cenderung untuk memilih kerjaya keusahawanan juga didapati pada skala yang besar.

Setelah melalui proses temu bual ini, maka satu rumusan telah diperolehi iaitu peserta yang berlatarbelakangkan usahawan (PU) sama ada peserta lelaki atau peserta perempuan didapati mempunyai kefahaman yang lebih jelas terhadap kerjaya keusahawanan dalam pelbagai elemen berbanding dengan peserta yang tidak berlatarbelakangkan usahawan (PBU). Sepertimana paparan dalam Jadual 5, PUL1, PUL2 dan PUP1 mempunyai kefahaman yang baik mengenai elemen kerja sendiri, keuntungan, penerokaan dan penciptaan usaha, cabaran dan risiko pelanggan dan elemen perniagaan tetapi kurang jelas mengenai elemen membantu orang lain kecuali PUL2.

Bagi PBU, kefahaman mereka didapati masih belum memuaskan kecuali PBUP2. PBUP1 didapati masih belum memahami perkara-perkara berkaitan kerjaya keusahawanan (kerja sendiri), pelanggan, elemen perniagaan dan cara bagaimana kerjaya keusahawanan dapat membantu orang lain sementara PBUL1 pula tidak jelas berkaitan dengan elemen keuntungan, cabaran dan risiko serta pelanggan. Maklumat ini secara terperinci boleh dirujuk dalam Jadual 5.

Jadual 5 Rumusan temu bual mengenai aspek kefahaman terhadap kerjaya keusahawanan

Elemen	Peserta Temu bual					
	PU			PBU		
	(L1)	(P1)	(L2)	(P1)	(P2)	(L1)
Kerja sendiri	√	√	√		√	√
Keuntungan/Pendapatan	√	√		√		
Penerokaan/Peluang dan penciptaan Usaha	√	√	√	√	√	√
Cabaran dan Risiko	√	√		√	√	
Pelanggan		√	√		√	
Elemen Perniagaan	√	√	√		√	√
Membantu orang lain			√		√	√

Persepsi responden kajian terhadap kerjaya keusahawanan juga dilihat dengan berdasarkan kepada kemampuan mereka membezakan antara kerjaya

keusahawanan dengan kerjaya makan gaji. Analisis yang dijalankan ke atas hasil temu bual mendapati bahawa responden kajian sama ada PU dan PBU berkemampuan membezakan kerjaya keusahawanan dengan kerjaya makan gaji. Responden kajian mendapati bahawa kerjaya keusahawanan amat berbeza dengan kerja makan gaji dari aspek pendapatan, cabaran dan risiko, kebebasan, daya usaha, keyakinan dan kepuasan serta cara bekerja. Secara ringkasnya, dapatan temu bual tersebut dapat dilihat dalam Jadual 6.

Jadual 6 Rumusan temu bual mengenai aspek perbezaan kerjaya keusahawanan dengan kerja makan gaji

Elemen	Peserta Temu bual					
	PU			PBU		
	(L1)	(P1)	(L2)	(P1)	(P2)	(L1)
Cabaran dan Risiko	√	√	√	√	√	√
Pendapatan	√	√	√	√	√	√
Kebebasan	√	√	√	√	√	√
Daya Usaha	√	√	√	√	√	
Cara bekerja	√	√	√		√	√
Keyakinan & kepuasan	√	√	√			√

Secara keseluruhan, dapatan kajian menunjukkan bahawa peserta SUS mempunyai tahap persepsi yang tinggi terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan terutama bagi mereka yang mempunyai pengalaman dalam perniagaan. Persepsi yang tinggi tersebut turut menunjukkan bahawa peserta SUS telah menyedari tentang kepentingan kerjaya keusahawanan kerana mereka boleh menghayati dan memahami tentang kerjaya keusahawanan serta dapat membezakan kerjaya ini dengan kerja makan gaji.

5.0 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Dapatan kajian menunjukkan bahawa peserta SUS mempunyai persepsi yang tinggi atau positif terhadap kerjaya keusahawanan. Berdasarkan persepsi yang

tinggi tentang pemilihan kerjaya keusahawanan, ini bermakna peluang untuk peserta SUS mempamerkan tingkah laku pemilihan kerjaya keusahawanan juga adalah lebih cerah. Mereka didapati memahami tentang kerjaya dalam bidang keusahawanan yang bermaksud sebagai suatu kerjaya bekerja sendiri dan menerusi hasil daya usaha sendiri serta dapat mendatangkan keuntungan yang secara tidak langsung dan mampu menjana pendapatan sendiri. Mereka yang terlibat dalam bidang keusahawanan juga sanggup menghadapi sebarang cabaran dan risiko bagi memastikan mereka dapat mencipta dan meneroka peluang yang muncul bagi memberikan kepuasan kepada pelanggan. Selain itu, peserta SUS juga dilihat mampu membezakan kerjaya keusahawanan dengan kerjaya makan gaji terutamanya daripada aspek pendapatan, cabaran dan risiko, kebebasan, daya usaha, cara bekerja, keyakinan dan kepuasan diri.

Amnya, persepsi yang tinggi dapat memberi gambaran bahawa peserta SUS telah menyedari tentang wujudnya kerjaya keusahawanan. Kesedaran tersebut digambarkan menerusi penghayatan tentang kefahaman mereka terhadap kerjaya keusahawanan. Mereka juga dapat membezakan antara kerjaya keusahawanan dengan kerjaya makan gaji serta seterusnya mengetahui faedah-faedah yang boleh diperolehi melalui bidang keusahawanan. Justeru itu, kerjaya dalam bidang keusahawanan didapati berupaya menggalakkan kecederungan dalam memilih kerjaya keusahawanan.

Kenyataan ini selari dengan pendapat Bird (1989) apabila beliau menegaskan bahawa keputusan untuk memulakan kerjaya sebagai seorang usahawan banyak dipengaruhi oleh persepsi seseorang individu. Jika individu tersebut mempunyai persepsi yang positif terhadap sesuatu kerjaya maka peluangnya untuk menceburi bidang tersebut juga adalah tinggi dan begitu juga sebaliknya. Pendapat ini juga selari dengan teori tingkah laku terancang yang dicadangkan oleh Ajzen (1991) iaitu tingkah laku seseorang berupaya meramal pilihan mereka terhadap sesuatu perkara.

Penglibatan dalam bidang keusahawanan memberi ruang kepada individu untuk bekerja mengikut apa yang diingini mereka bagi meneroka dan mencipta peluang yang memungkinkan pulangan yang cukup lumayan. Dalam erti kata lain, kerjaya keusahawanan memerlukan individu mempunyai pengetahuan, kemahiran dan kebolehan yang mencukupi untuk menempa kejayaan dalam bidang yang diterokai. Persepsi yang tinggi ditunjukkan oleh peserta SUS tersebut adalah disebabkan mereka telah didedahkan kepada program latihan skim usahawan siswazah. Skim latihan tersebut merupakan salah satu pendekatan yang sering

digunakan dalam pendidikan keusahawanan yang boleh diajar sama ada secara formal atau tidak formal. Pengalaman menerima latihan dalam bidang keusahawanan sebelum ini sama ada semasa pengajian di IPT, selepas tamat pengajian dan juga selepas bekerja telah menyebabkan peserta SUS tersebut mempunyai persepsi yang tinggi terhadap kerjaya keusahawanan.

Dapatan kajian ini secara tidak langsung mengukuhkan lagi dapatan kajian Douglas dan Shepherd (2002) yang percaya bahawa persepsi berperanan menentukan kebolehlaksanaan tingkah laku yang diinginkan. Dapatan ini juga selari dengan dapatan Krueger dan Brazeal (1994) yang membuktikan bahawa individu akan lebih merasa yakin untuk memilih kerjaya keusahawanan seandainya mereka telah didedahkan dan memiliki kemahiran keusahawanan. Ini membuktikan bahawa pendidikan keusahawanan penting dan boleh meningkatkan kesedaran mereka tentang kerjaya yang wujud dalam bidang keusahawanan.

Secara keseluruhannya, dapat dirumuskan bahawa persepsi penting untuk mendorong sikap tertentu yang mampu merangsang tahap keinginan siswazah bagi memilih kerjaya keusahawanan. Dalam konteks ini, pendidikan keusahawanan sangat penting untuk meningkatkan persepsi golongan muda terutamanya siswazah terhadap kerjaya dalam bidang keusahawanan. Bagi memastikan minat untuk memilih kerjaya keusahawanan dalam kalangan siswazah khasnya bagi peserta SUS meningkat, pendidikan keusahawanan perlu sentiasa memperkemaskan kurikulumnya agar ia berupaya memupuk budaya keusahawanan. Seterusnya meningkatkan kecenderungan peserta ke laluan kerjaya keusahawanan.

RUJUKAN

- [1] Abu Bakar Hamed dan Muhammad Ahmad. 2005. Kerangka Keusahawanan dari perspektif Islam. Prosiding Seminar Keusahawanan Islam Peringkat Kebangsaan 2005.
- [2] Ajzen, I. 1991. The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 50:179-211.
- [3] Baron, R A. dan Shane, S. A. 2005. *Entrepreneurship: A Process Perspective*. Ohio: South-Western, Thomson Corporation.
- [4] Bird, B.J.1989. *Entrepreneurial Behavior*. USA. Case Western Reserve University.
- [5] Creswell, J. W. & Clark, V. L. 2007. *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- [6] Douglas, E. J. & Shepherd, D. A. 2002. Self-Employment as a Career Choice: Attitudes, Entrepreneurial Intentions, and Utility maximization. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 25: 81-90.
- [7] Drucker, P. F. 1985. *Innovation and Entrepreneurship: Practices and Principles*. Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd.

- [8] Galloway, L. & Brown, W. 2002. Entrepreneurship Education at University: A Driver in The Creation Of High Growth Firms. *Journal Education and Training*, 44(8/9): 398-405.
- [9] Hisrich, R.D., Peters, M.P. & Shepherd, D.A. 2008. *Entrepreneurship*. Ed. Ketujuh. Boston: McGraw-Hill Irwin.
- [10] Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. 1970. Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30: 607-610.
- [11] Krueger, N. F. Jr. & Brazeal, D. V. 1994. Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 19(3): 91-104.
- [12] Krueger, N. F. Jr., Reilly, M.D. & Carsrud, A.L. 2000. Competing Models of Entrepreneurial Intentions. *Journal of Business Venturing*. 15(5-6): 411-432.
- [13] Kuratko, D. F. & Hodgetts, R. M. 2004. *Entrepreneurship: Theory, Process, and Practice*. 6th Edition. Mason, Ohio: South-Western, Thomson.
- [14] Kuratko, D. F. 2005. The Emergence of Entrepreneurship Education: Development, Trends and Challenges. *Entrepreneurship: Theory, Process, and Practice*. 29(5): 577-597.
- [15] Mohd Majid Konting. 2005. *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Ed. Ketujuh. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- [16] Mohd. Salleh Hj Din. 2002a. Laporan Akhir Kajian Pengesanan Siswazah Universiti Utara Malaysia, Sintok. Sintok : Universiti Utara Malaysia.
- [17] Mohd. Salleh Hj Din. 2002b. *Pembangunan Keusahawanan: Cabaran Kepada Pendidikan Tinggi*. Siri Syarahan Pengukuhan Profesor. Sintok: Penerbit Universiti Utara Malaysia.
- [18] Morshidi Sirat, Abd. Aziz Buang, Mumir Shuib, Abd. Majid Mohd Isa, Rosni Bakar, Ambigapathy Pandian, Rujhan Mustafa, Mohd Asri Abdullah, Shukran Abdul Rahman, Mohamed Dahlan Ibrahim, Siti Zubaidah A. Hamid, Mohd Haflah Piei, Susie See Ching Mey, Molly N.N. Lee dan Wan Ahmad kamil Mahmood. 2004. Masalah Pengangguran di kalangan siswazah Pulau Pinang: Institut Penyelidikan Pendidikan Tinggi Negara, Universiti Sains Malaysia.
- [19] Norashidah Hashim, Norasmah Othman dan Nor Aishah Buang. 2009. Konsep Kesediaan Keusahawanan Berdasarkan Kajian Kes Usahawan Industri Kecil dan Sederhana (IKS) di Malaysia. *Jurnal Pendidikan Malaysia*. 34(1): 187-204
- [20] Norasmah Othman. 2009. Pelaksanaan Kaedah Pembelajaran Berasaskan Konsultasi dalam Pembudayaan Keusahawanan. Prosiding Kogress Pengajaran dan Pembelajaran di Awana Porto Malai Langkawi. 13-17 Dis. 2009.
- [21] Norasmah Hj Othman. 2002. Keberkesanan Program Keusahawanan Remaja Di Sekolah Menengah. Tesis PhD. Universiti Putra Malaysia, Serdang.
- [22] Norasmah Hj Othman. 2005. Perbandingan Ciri-ciri Keusahawanan Antara Golongan Pelajar Kurang Upaya dan Pelajar Normal. Prosiding Seminar. Kertas kerja ini dibentangkan dalam The 5th Comparative Education Society of Asia Biennial Conference 2005 pada 30 -31 Mei 2005.
- [23] Olsson, B. 2002. Breaking the Boundaries of Careers. A Study of the Mobility effects of a program for Career Counseling. Kertas pembentangan dalam 14th Annual Meeting of the Society for Advancement of Socio-Economics, Minnesota: 27-30 Jun 2002. <http://www.sase.org/conf2002/papers/f002.olsson.pdf>. 31.3.2005.
- [24] Peterman, N. E. dan Kennedy, J. 2003. Enterprise Education: Influencing Students' Perceptions of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 28(2): 129-143.
- [25] Politis, D. 2005. The Process of Entrepreneurial Learning: A Conceptual Framework. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 29(4): 399-424.
- [26] Quince, T. dan Whittaker, H. 2003. Entrepreneurial Orientation and Entrepreneurs Intentions and Objectives. Kertas kerja ini sebahagian dari CBR Research Programme³ on Small and Medium-sized Enterprises. <http://www.uinbergen.nl>. 7.3.2006

- [27] Rohaila Yusof, Norasmah Othman dan Faridah Karim. 2007. Kesan Strategi Pembelajaran Pengalaman Terhadap Pembangunan Kompetensi: Perspektif Pendidikan Perakaunan. *Jurnal Teknologi*. 46 (Jun): 1-26.
- [28] Salmah Topimin. 2006. Fostering Entrepreneurship: A Challenge for An Education Institution. Prosiding Persidangan Keusahawanan Kebangsaan kedua, Hotel Vistana, Pulau Pinang. 9-10 Disember.
- [29] Shane, S. 2003. *A General Theory of Entrepreneurship. The individual Opportunity Nexus*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited.
- [30] Sidek Mohd Noah. 2006. *Perkembangan kerjaya: Teori dan Praktis*. Serdang: Penerbit Universiti Puta Malaysia.
- [31] Wickham, P. A. 2004. *Strategic Entrepreneurship*. Ed. Ketiga. Harlow: Pearson Education limited.
- [32] Wiersma, W. dan Jurs, S. G. 2005. *Research Methods in Education: An Introduction*. Ed. kelapan. Boston: Pearson.
- [33] Zolkafli Hussin, Mohd Salleh Hj Din, Abdul Malek Karim, Hajjah Mustaffa Mohd Hanafeah, Abdul Razak Salleh, Mahmood Nazar Mohamed, Abdul Razak Chik. 2004. Graduate employment as a challenge to higher education: The case of University Utara Malaysia. Proceeding International Conference on Management Education 2004: Management Education Excellence. The new frontiers. Sintok: Universiti Utara Malaysia.